

KIADÓHIVATAL:
Szikes Antalkönyvnyom-
dája, hova az előfizetési
pénzek, hirdetések és
minden a kiadóhivatalt
érdeklő közlemények
küldendők.

Nyitási díj: egy
sor közlési díja 10 kr.
Hirdetések jutányos
áron vetetnek fel.

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Egész évre 5 ft. —
Félévre . . . 2 ft 50 kr
Negyedévre 1 ft 25 kr

SZERKESZTŐSÉG

Kényes utca, 175. szám
hova a lap szellemi ré-
szét illető közlemények
küldendők.

Kéziratok nem
adatnak vissza

Közöny.

A társadalmi életet sokféle elemek szerencsés összehatása teremti meg, teszi élénké és változatosá, s minél távolabb esnek ezen elemek egymástól, minél messzebbre kell menni, hogy közel hozzuk őket egymáshoz — annál élénkebb, annál összhangzóbb lesz a társadalmi élet. — Sehol inkább, mint épen nálunk kell nagyon is messze menni, hogy közel hozzuk egymáshoz társadalmunk különféle elemeit, s talán ép azért oly darabos, az egyes részek azért válnak láthatólag külön, mivel nincs senki, a ki azt a távolságot bejárja s ha el is indul félutatról vissza, meddő munkát végez, hasztalan törekvés tudatában.

Pedig nem lenne meddő munka, nem lenne hasztalan törekvés, mindenki tudja, mindenki érzi, hogy hiányzik az a közvetlenség társadalmi életünkben, mely kitöltene a hézagot — az egyes osztályok között, — kitöltene azt a hézagot — a melyet — mondjuk ki bátran a valóság különbség — hoz létre közöttünk, megbénítója, megtörője minden egészséges mozgalomnak.

Tagadjuk, takargatjuk társadalmi életünknek ez a nyitott sebét, s annyi idő óta hiába keresünk rá gyógyító irt; pedig mi sem volna könnyebb mint ezt megtalálni, — csak ne találkoznánk lépten-nyomon azzal, a mi bénítólag hat mindenre, — a mi csirájában elfojt mindent. — a mi mindentől elvonja a siker lehetőségét, csak megtalálunk lépten nyomon: a közönyt. Ezt kell megtörni, ezt kell legyőzni. Hatalmas ellensége mindennek s nem hisszük, hogy csatlódunk, ha azt állítjuk, hogy hata-mát az is neveli, az is öregbíti, hogy nem számolunk vele, hogy nem hisszük, nem akarjuk hinni, hogy felüli fejét ott is, akkor is, a midőn egyesek az egész társadalom meleg érdeklődését, részvételét akarják megnyerni ügyüknek, a mikor az egész társadalomra, annak minden factorára szükség van, hogy mindenki lássa, mindenki tudja meg, mikép az együttartásban rejlik az a titáni erő a mely nem csak szembezáll a hideg közönnnyel de le is győzi. — Soha eclatansabban, de soha szomorubbán nem lón illuztrálva ez a bénító közöny, mint a lefolyt héten, a mely csak azért nyilvánult oly szegényletes módon, mert nem azoknak s nem annak az osztálynak meleg, verő lényes érdeklődése árnyékában sütkérezett, a mely társadalmi osztály érdeklődése már előre sikert biztosít minden mozgalomnak, sikert biztosít minden vállalatnak.

És miért vonta meg az az osztály érdeklődését, részvételét a hozzánk lerándult világhírű művész hangversenyétől? Azért talán, mert sok volt már a jóból s nem jutott a legjobbnak? Korántse! — Hanem azért, mert nem akar s nem tud közeledni azokhoz, a kik e hangversenyek kis publicumát képezték. — Nem akarja megtenni azt az utat, a mely elvezetné őket azokhoz, a kik az együttartást ép oly melegen kívánják, — mint a minő melegen eszközlik ők a különválást.

Megtörtént, eltagadni nem lehet, hogy Ney mindkét hangversenyén üres volt a színház, azok, kiket meleg érdeklődés, igaz lelkesedés vitt a színházba ezeken az estéken, azok nem tölthették meg a színházat; miért hiányzott hát az a publicum, a mely a 4 műkedvelői előadás estélyén megtöltötte az arénát zsufolásig, tán csak nem azért, mert a hangversenyek alkalmával ut-

cák és nem a színház volt megtelve kíváncsi de azért intelligens publicummal. — Pedig azok között, a kik távol tartották magokat, sokan nagyon sokan voltak, a kik szint oly gyönyörrel s élvezettel hallgatták volna az isteni gondviselésnek azt a különös ajándékát, azt a művészi éneket, a mely magával ragadja az embert vele, — addig, a hol már csak a csodálat érzete tölti be a hallgató lelkét!

Azok a művészek kik széles e hazában mindenütt s mindig teremtettek magoknak publicumot, — csak itt nem, csak itt nem voltak képesek megtörni a közönyt, azok majd elmondják, hogy voltak az arany kalászt lengető alföld egy városában, a 10 ftos buza idején. 26000 ember között, s a 26000 közül csak 30 — 40 akadt, a ki lelkében vágyat érzett meg hallgatni azt az embert, a kit irigyel tőlünk a művelt világ minden dalszínháza. De elmondják majd azt is, csak mondják is el, hogy egy kis töredéke Szarvas publicumának, még egy estére marasztotta őket abban a hitben, abban a meggyőződésben, hogy a lelkesedés lángja felgyújtja mások lelkében is szikrát, nemes gyönyörrel élvezni a művész énekében nyilatkozó isteni erőt, — azt az isteni erőt, a mely régen, a mondák ködös világában megmozdította a köveket, a fákat. — Nem rajtok múlt — azok vessenek számot önmagukkal, a kik nem akarták, nem tudták legyőzni fásult szívök közönyt, — bár módjukban állott volna.

JURATUS.

A szabadságharc kiállítása.

A történeti nagy korszakok emlékeit minden nemzet híven őrzi meg emlékezetében, mert ezek képezik fejlődésének ugyszólván allomásait. De lassanként, hosszú századok elmúltával, mégis el-emosódik egy emlék feledésben megy egy nevezetes tény miáltal pótolhatlan ür támad nem ugyan a fejlődésben — mert ez nem függ egyes eseménytől — hanem a nemzeti érzésben. Mi volna például, ha az egész Rakóczy-korszak hiánvoznék a magyarok a Tell század a svájciak történetéből? (Ezt az utóbbit már ugys el próbák disputálni a történészek a svájciaktól legendának mondván azt!) Bizonyára félig sem volna olyan egységes a nemzeti érzés s két nemzetben, mert nem szilárdítaná egy hatalmas és fejlődésre nagy befolyású korszaknak emléke. Mert a nemzeti érzés korántsem áll egyszerre elő hanem fejlesztése évszázados munkát igényel s nem is tart mindenkor egyenletes lépést egy népnek anyagi vagy egyéb tekintetbeni gyarapodásával. Így például a német sokáig volt már gazdag és földrajzi tekintetben „nagy” nép a nélkül, hogy nemzetnek lehetett volna mondani, mert nem ismerte a nemzeti érzést. Valóság-gal csak 1815 óta ismeri, mikor egy kívülről jövő hatalmas befolyás nyomása alatt fölébredt benne s az óta mindent is elkövet hogy a nemzeti érzésnek megfelelő nemzeti állammá legyen.

Ha már nagy népeket képes ennyire átalkítani, megerősíteni és a fejlődés útjára vinni a nemzeti érzés mennyivel inkább a kisebbeket! Ezek egyáltalában még földrajzilag sem létezhetnének nemzeti érzés nélkül. Elnyelné őket az idegen népek körülözlő árja bekebelezne magába hatalmasabb szomszéd pusztá akarata s úgy eltűnnének a föld színéről, hogy nevük sem maradna fenn a történetben. Nemzeti érzés nélkül a magyar nép beolvadt volna vagy a törökbe, vagy a németbe. Annýt köszön ezen érzésnek, mint talán egyetlen nép sem a föld kerekén!

Azért is elismerés illeti azokat a kik bármi csekély módon hozzájárlnak a nemzeti érzés fejlesztéséhez. A felénk sandító külföld, különösen pedig a Lajtán

túli szomszédok szeretnek minket „chalvinisták”-nak elnevezni, s nom sejtik, hogy a mit ők így neveznek az nem egyéb a nemzeti érzés egy egy erősebb lüktetésénél és nyilvánulásánál a mely néha csekélyebb alkalommal is kitör, mert sok már az összegyűlt „fluidum” Honnan értené ezt meg az osztrák, holott benne soha se volt nemzeti érzés? A mi őt lelkesíti az lokális és legfőlebb még tartományi patriotizmus és azon felül hűség a dinasztiahoz: mindenestre szép és dicséretes érzések, de korántsem elegendők arra, hogy egy csomó népből egységes nemzetet alakítsanak. A Lajtán túl ha van egy nép a mely a nemzeti érzést ismeri és magában erősen ápolja ez csak a cseh lehet s azért valószínűleg övé a jövő a „testvérállamban”.

A ki tehát igazán szívén hordja a magyar haza és nemzet jólétét és gyarapodását, az a maga körében és tehetségéhez képest mindent el fog követni a nemzeti érzés fejlesztésére és megszilárdítására. Mondottuk már, hogy erre mi sem alkalmasabb, mint a nagy történeti események emléke. S valamennyi történeti esemény közül leginkább azok melyek az illető nemzetet egy nagy jogáért végig küzdött harc közepett mutatják ilyenek a Rakóczy korszak és a szabadságharc eseményei.

Mind a kettőnek határozottan nemzeti volt a jellege csakis nemzeti érzés inspirálta azokat a kik részt vettek bennök s azért ugyanazt az érzést keltik bennünk az utódokban is. De különösen a szabadságharc! Mint egy eltető és lelkesítő vérkeringés járja még mindig át emléke a nemzet testét. Művészek és költők beölemeritenek ihletet, rajta csüng a fejlődő gyermek lelke, mikor a tanító a hazaszeretet ébresztése szempontjából elmondja neki e korszak eseményeit. A felnöttek közül büszke és boldog az a ki elmondhatja magáról, „Én is ott voltam.” A ki pedig nem mondhatja ezt legalább azzal vigasztalódik, hogy valamely rokona — talán apja vagy nagybátya? — beállhatott honvédnek és végig harcolhatta a szabadság nagy harcát. Mindanyi azonban, ha van egy kis kézzel fogható emléke abból a nagy időből — hacsak egy tépett, értéktelen bankó is vagy egy régi szinezett kokárda — féltve őrzi, akár csak egy ereklyét. S jogosan, helyesen! Mert az ilyen apró tárgy a melyhez nagy esemény emléke fűződik kiválóan alkalmas az általunk nem eléggé kiemelhető nemzeti érzés ápolására.

Kitünő gondolat volt tehát Hentaller Lajos országgyűlési képviselőtől és Farnék Bélától hogy összegyűjtik egy kiállításban egyesítik mindazt a mi a 48-as dicső eseményekre emlékeztető ereklye gyanánt még található széles Magyarhonban. Sok éve már, hogy e két férfit gyűjtögeti a maguk nemében és különben is kincseknek mondható okmányokat képeket, érmekeket emléktárgyakat s b. Most elérkeztek latjuk az időt, hogy gyűjtésük eredményét bemutassák a magyar közönségnek. Talán azért is épen most mivel sejtjük, hogy szükséges a nemzeti szellemre és a nemzeti érzésre appellálni?

A vigadó több termében látható az a mintegy 4600 tárgy melyet eddig sikerült összehozniok — de azért még nem nyújt véglegesen befjezett képet a kiállítás; mert még folyton érkeznek újabb tárgy. A rendezőség melyet Hentaller Lajos gróf Károlyi Gábor és Pázmány Dénes országgyűlési képviselők, valamint Farnék Béla képviselnek, azon volt, hogy az egyes csoportok bizonyos kimagasló központtal birjanak a mely azonnal lebilincseli az érdeklődést. A csoportosítás valóban jó izlésre mutat de egyszersmind szakértelemre és a história események teljes ismeretére is. Mert nem olyan könnyű dolog ám, történeti érdekű tárgyakat úgy elrendezni, hogy az egyik ne szorítsa háttérbe a másikat hanem kölcsönösen kiegészítsék egymást. Körülbelül három főcsoportot lehet megkülönböztetni. I. Az arcképek csoportját. II A fegyverek csoportját. III A jelvények csoportját, e melybe az érmeke okmányok és zászlók is tartoznak.

Az arcképek csoportjában ugyszólván majdnem egész teljességgel föltalálhatók mindazok a képes ábrázolatok, melyek az 1848 — 49-iki szabadságharcunkról és ennek szereplőiről hazánkban, Európában és amerikában felkutatathatók és megszerezhetőek voltak. E gyűjteményben 1600 kép van mindenféle fajtájú és nagyságu oajfestményektől kezdve a sok évvel a szabadságharc lezajlása után készült fényképig s a szabadságharc alatt

elkészült metszett vagy litographált fénykép, Mindig az első bizonyos monumentális jelleggel bírnak és a történeti becshez a művészi érték is hozzájárul náluk a fényképek egy későbbi nemzedékben is szükségletének megfelelően a mely tudni óhajtottá milyenek jelenleg a nagy eseményekben szerepet vitt férfiak az egykori csaták színhelye stb a metszet és litographált képek pedig többnyire népies jelleggel bírnak a mennyiben többnyire azzal a céllal készültek a nagy események közepett, hogy a nép lelkére hassanak felköltsék érdeklődését és felejtethetlenné tegyék előtte a szabadságharc vezető alakjait és kimagasló momentumait.

Érdekes és följötte jellemző hogy a gyűjtemény csoportban 205 kép Kossuth Lajost ábrázolja és hogy mind a 205 Kossuth kép más-más nyomtatásban jelent meg és legnagyobb része külföldi származású. Az egész a legváltozatosabb és nagyon érdekes quodibet és könnyen áttekinthető kommentárja annak a nagy harcának melyet szabadságharcunk és kimagasló eseményei az egész művelt világra tette. E fontos kiállítási rész érdekesebbé tételére Pazmány Dénes és gróf Károlyi Gábor országgyűlési képviselők szintén kiállították a birtokukban levő és az 1848-49-ki eseményekre vonatkozó tárgyakat. Ezenfelül gróf Károlyi Gábor atengedte a kiállításnak Kossuth Lajos legújabb képét is a melyet az ő megrendelésére Karlovsky Bertalan a Párisban élő híres magyar művész csak azkimént festett meg.

A második csoportban mintegy 600 fegyver 150 különféle sisak a népfelkelésekben szerepelt egyszerű harci eszközök mint kaszák, buzogányok, régi puskák stb. szerepelnek. Lehetetlen e régi részben már rozsdátté tárgyakat meg illetődés nélkül végignézni. Hat ezek voltak az eszközök a melyekkel a szabadság megvédését? Ilyen kevés mondhatni gyermekes egyszerűségű fegyverekkel folyt a védelmi harc? Talán a kiállításnak egyetlen része sem bizonyítja annyira hogy a nemzeti érzés minő csodákat mivelhet. Nem kell hozzá túlságos fantázia hogy fölvonuljon a néző lelki szemé előtt a multnak nagyszerű képe amott a soldos had, büszke erejére biztosra veszi a diadalt mivel részben van a jobb fegyver a hadi tudomány és a hadakozás meggyökösése s emitt egy polgárokból a harcban járatlan ifjakból alakult honvédsereg mely nem bir tapasztalással alig ért a fegyver kezeléshez s mégis győz. Mert a mi őt lelkesíti az a nemzeti érzés és a szabadság szeretete!

A harmadik csoport a jelvények csoportja. Vannak itt tépelt orlongyosodott zászlók melyek diadalmas csatákban lengtek és megérdemelnék, hogy oltárok fölött, templomok szentélyében elhelyeztessenek. Vannak továbbá harci jelvények nemzeti színű kokárdák unikumot képező és a történezsre nézve megbecsülhetlen értékű okmányok irásban és nyomtatásban. Egész gyűjteménye a 48-as pénznemeknek magánlevelek melyek fényt derítenek a nagy eseményekre, rőpiratok, régi újságok, fölhívások lelkesítő költemények stb. Ebben a csoportban különösen kiválik a historikus elem még pedig ép úgy nagy mint apró de az egésznek hű föllógásához szükséges vonásokban.

Általában jellemezven ilyformán az egész kiállítást csak rövid tért szentelhetünk már a részleteknek. Szorítokozni fogunk egyes kimagasló dologkra, Ilyen a képcsoportban Kollarz két nagyon sikerültnek mondható képe. Az egyik a Kossuth czeplédi beszédét hallgató nagy tömeget látjuk a mint lelkesedéssel és — a képen jelesül kifejezett — áhitattal veszi körül a derék alföldi nép a nagy néptribunt. Az előtérben levők közül többen leborulva hallgatják a szonoklatot. A másik kép párja az elsőnek azt a híres híres jelenetet ábrázolja mikor Kossuth beszéde után másnap s ennek hatása alatt több ezer minden módon és eszközzel fegyverkezett ember egő lelkesedéssel indul Pest felé, hogy megmentse a fővárost lallasich közeledő hadaitól (Akkor is veszélyt jelentett a magyar függetlenségre a Jellachich név) A haladó nép ajkain nemzeti érzésből fakadó nemzeti dal kél mondják, hogy ekkor támadt volna az a híres nótá „Kossuth Lajos azt izeni” Szerzőjét ma sem ismerik a mint nem is ismerhetik mert ilyen dalnak alkotója esakis a nép lelke lehet — ezt pedig nem lehet klasszifikálni de még névvel sen megnevezni!

Érdekes továbbá az összes 48-as tábornokok és hadvezérek arcképe a az aradi vértanúk „hősére” (ha ugyan ennek lehet nevezni a hőhőrmunkát megelőző nevetségés és szomorú pardiáját az igazság szolgáltatásnak vonatkozó okmányok számos magánlevél stb. Szóval annyi itt az érdekes látnivaló, hogy még az is a kit nem csábít a multnak hozzánk szóló hangja mindvégi ebilincselve érzi érdeklődését. Például kit nem érdekel ha még távol is áll a magyar nemzettel való rokonszenvtől, thász ezredesnek zászlója azé az ezredésé a ki miután vitézül végigküzdötte a szabadságharcot évek hosszú során át tarsi volt a száműzésben e század egyik legnagyobb alakjának: Kossuth Lajosnak?!

Az eszmétől eltekintve elismerés illeti a rendezőket azért is hogy nagy történeti anyagot gyűjtöttek egybe, mely ilyen gazdag változatosságban a 48 as ese-

ményekről még soha sem volt együtt. Sok olyan adat, mely eddig csak sejtélem vagy mesészerűség alakjában létezett most történeti alapot nyerhet és elfoglalhatja az őt megillető helyet a köztudatban. Sok olyan kútförás mely eddig elzárva maradt a kutató történezs előtt — mivel részint kegyeleltől, részint egyéb okokból — feltékenyen őrizték most hozzáférhetővá vált. S hogy a kiállításnak (mely valóságos ereklyakiállítás) tovább is üdvös kihátsa legyen gondoskodtak róla leleményes módon a ki a legcsekélyebb kiállítható tárgyat beküldte a kiállítás befejezével kap egy életnagyságú fénykép imitációt Kossuthnak vagy valamely jelesebb költőnek arcképéről. Azonfelül a kiállítás befejezése után a gyűjtemény tulajdonosai több száz darab értékes tárgyat elajándékoznak a fővárosi és a vidéki múzeumoknak, hogy ott is hirdessék a szabadságharc dicsőségét és mindenütt fejlesszék terjeszszék a nemzeti érzést.

Ujdonságok.

Ney, Strümpfler és Mayer urak hangversenye f. hó 2-án és 3-án tartott meg az arenában — kisszámú közönség jelenlétében, — a mely közönség hálás szívvel őrizi meg ezen esték emlékeit a mikor is, azt a csodás, azt a bővös éneket volt alkalma hallani, — a programnak minden számát zúgó taps, éljenzés követte, s a ki a közönséget s különösen a műértőket a csodálat ragadta magával, ilyen terjedelmű hang hallatára. Majdnem két és fél óktáva terjedelme van ennek a csodás hangnak, hogy szinte hajlandó az ember hinni, mikép két torok éneklé azt, a mit Ney Dávid úr maga játszi könnyedséggel, mesteri hanghorgozással ad elő. Mit mondjunk a „Jó éjt” című tordalékról a melyet a közönség kérelmére énekelni szíves volt. A „Don Juan” vagy a Varázsfuvola című operák 1 vett részletekről? De bármit is mondjunk, az elragadtatás bármit is dictálna előnkbe, mégis keveset mondanánk, megközelítőleg sem tudnánk szépségét, bővös, csodás erejét annak a hangnak rajzolni. Strümpfler úr a m. kir. opera tagja hegedű játékaival ragadta magával a publicumot, jellemzősül csak annyit mondunk, hogy egyik veterán, de még mindég kitünő zene bírálónk egész kritikája abban nyilvánult: Reménynek világhíre van, de hegedűlmi Strümpfler tud. — Mayer ur a zongora részek kísérőjét eszközölte. Reméljük hogy, ha alkalmunk nyílik még egyszer, valamikor körünkbe üdvözölhetni, zene világunk ezen három kitünőségét — Szarvas város közönsége — különbség nélkül s örömmel fogja megragadni az alkalmat, hallgatni, csodálni s bámulni őket.

Dr. Ballagi Mór, főiskolánk egykori tanára, a m. tudományos akadémia juhiláris tagja, a magyar tudományos világ kitünősége f. hó 1-én 76 éves korában elhunyt. Egy élet, telve lankadhatlan kintartással s fáradhatlan, buzgó tevékenységgel, aludt ki vele, benne a magyar nyelvtudomány neoztorát vesztette el. A mit Ballagi mint nyelvész, pedagógus, szerkesztő és író teremtett, azt egy hírlapi cikik rövid keretbe vonni lehetetlen. Hogy többet ne említsünk a magyar és német szótárt a mely még mindég legjobb és legtartalmasabb, a „magyar nyelv teljes szótárát” mely az akadémia nagy szótárát annyi évekkel megelőzte, a biblia kitünő fordítását stb. 1843-ban tért át a protestans vallásra, s 1844-ben lett a szarvasi liceum tanára ezentul vezető lelke lett új vallásának, a melynek kiváló s felejtethetlen szolgálatokat tett. E hó 3-án helyezték hamvait örök nyugalomra, az akadémia s számtalan egyesület tagjainak jelenlétében. Nyugodjék békével!

Csattanós argumentum. A minapában történt a járásbíróság hivatalos helyiségében, a mikor is egy bünyefenyítő tárgyalás folyt le, hogy egyik peres fél a tárgyalás folyama alatt, oly erősen talált kezével is argumentálni, hogy a vita hevében csattanós pofonnal adott nagyobb nyomatókat érveinek — a másik peres fél hirtelen lángra borult arczán. — Szerencse még, hogy a csattanós argumentum csak első ízben talált alkalmazásra, m. nek folytán csak rendreutasítást alkalmazhatott a tárgyalást vezető bíró.

Főszolgabírói rendelet folytán a községi előjáróság közhírre tette, hogy a 40 nap mely ideig minden ebtlajdonos kutyáját szájkosárral ellátni köteleztetett letelt s ezután esakis a mégesebb kutyáknál szükséges a szájkosár alkalmazására.

Katonaügy. Azon hadkötelesek, kiknek az egyévi önkéntességre jogok van a városi előjáróság által felszólíttatnak, hogy erre vonatkozó kérvényüket szept. hó 15-ig a közigazgatási jegyzői irodába benyújtsák, mivel ennek elmulasztása esetén kérvényük figyelembe vétetni nem fog.

Tűz eset. Tűz volt városunkban f. hó 4-én d. u. 4 órakor. A Sziráczky féle 208 házszámú ev. iskola udvarán lévő istálló égett le. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

Még egy hangverseny. Ritka műélvezetben részesített csütörtökön d. u. Lusztig Miksa egy szűkebb úri társaságot. — Ugyanis vendégszerető asztalánál gazdagon

megvendégelve a körünkben időző három művészt Ney, Strümpfler és Mayer urakat. — Ehbéd után Ney úr lekötölező szívességgel engedett a házi úr kérelmének s a fekete kávéra meghívott vendégek előtt 2 Löwe féle balladát „Az orát és Olaf lovagot, meg Schubert vándordalát, oly meghatón, oly igazi bensőséggel énekelte, hogy soká, igen soká feledhetlen lesz azok előtt a kik ezen concertnek részesei lehettek, a ma délután. — Örömmel constatáljuk, hogy voltak egyesek, a kik igyekeztek kellemessé tenni a körünkben időző művészeknek a szarvasi napokat, a melynek befejezésül ugyancsak egy szűkebb társaság vacsorára hívta őket a casinóba, kedélyes discursussal töltve az időt jóval túl az éjfélen. — A vacsora alatt Dr. Fuksz Ede üdvözölte a vendégeket s Benka Gyula gymnasiumi igazgató a nála megszokott nemes lúval, igaz lelkesedéssel kifejezte ki köszönetét a ritka műélvezetért a melyben a művészek hallgatóikat részesítették.

Munkás zavargás. A szomorú véget ért csabai munkás zavargás tettesei ellen a gyulai kir. törvényszék előtt kedetét vette a végtárgyalás a mely tekintettel a vádlottak s tanuk nagyszámára nagyobb időt fog igénybe venni. — A vádlottak közül 34 szabad lábon van, 5 pedig vizsgálati fogságban. — A védelmet Dr. Berényi Armin, Schröder Kornel, dr. Ladics László, Janosovits Emil és dr. Balla Henrich teljesítik.

A vármegye rendes közgyűlése szept. 21-én és következő napjain fog megtartatni. Az állandó választmány a közgyűlést megelőző első ülése e hó 5-én volt.

Torna- és kerékpárverseny Csabán. A csabai országos jellegű torna- és kerékpárversenye, ha nem is annyian, mint a mult évben, de szép számmal érkeztek tornászok és biciklisták és a kik eljöttek, sikerült versenyen vehettek részt, mert a mitől legjobban félték: az idő renkívülien kedvezett. Aztán érdemes is volt versenyre kelni oly nagy és díszes közönség előtt s a két aranyérmén, tizenkét ezüstérmén, nygauannyi bronzérmén és oklevélen kívül Csaba négy hölgyei szintén ajándékoztak hölgydíjat, mi általános ügyességi díj gyanánt lett kiadva. Áltott pedig ez a hölgyek díja egy értékes, gyémántokkal ékített opál mellőtűből, egy szép ezüst serleg és egy bronz íróasztali készlethől. Az érkező vendégeket a vasutnál Steller Árpád, az egyetel alnőke üdvözölte, a város közönsége részéről pedig Kvasz Sándor jegyző. A pompásan elkészített verseny pályán délután 3 órakor vette kezdetét a kerékpárverseny kezdők részére, magas gépeken. Neveztek négyen, első lett Minich Jenő, a magyar atletikai klub tagja, ezüstérmén oklevél, második Michnay Gyula, a csabai tornaegylet tagja, ezüstérmén, harmadik Losonczy Géza Nagyvárad, bronzérmén. Korlátverseny-tornázásnál első Müller a nemzeti torna-egylet tagja, ezüstérmén és oklevél, második Lassel Gyula, a budapesti torna klub tagja, ezüstérmén, harmadik Achim Károly, a csabai tornaegylet tagja, bronzérmén. Alacsony gépek versenyénél neveztek öten. Könnyen első Dani Nándor, a magyar athleta-klub tagja, ezüstérmén és oklevél, második Müller David, ezüstérmén, harmadik Nyisznyai Gusztáv, a h.-m.-vásárhelyi torna-egylet tagja, bronzérmén. Tavugrás- és súlylóbásnál első Pecsénye István ezüstérmén, második Gally Lajos a csabai tornaegylet tagja, bronzérmén. Magas ugrásnál első Török Zoltán, 155 fok, ezüst-, második Gaál Dániel 150 fok, bronzérmén, a u.-m.-vásárhelyi tornaegylet tagja. A kardvi ás volt a versenyek legérdekesebb és legnehezebben eldönthető pontja. A palicsi verseny atletája Szathmáry Thamer (H.-M.-Vásárhely.) az első hat vágásnál Urszinyi Janos a csabai tornaegylet tagja által legyőzött, de egy hasvágás kifogásolva lett és a jury döntés után újabb három voltnál Szatmáry lett a győztes, ezüstérmét kapva, Második díjat Németh Szilárd, a csabai tornaegylet tagja kapta, ki Szatmáryval kat vágásra ötöt állott, de a hatodikat Német kapta, így bronzérmét. Nyujtóverseny-tornázásnál első Lassel ezüstérmén és oklevél második Müller David ezüst érem harmadik Csányk Jenő a csabai tornaegylet tagja, bronzérmén, Műkerékpározásnál első Michnay Gyula a csabai tornaegylet művezetője ezüstérmén és oklevél, második Dani Nándor ezüstérmén, harmadik Müller David bronzérmén. Gyűrűhinta versenyénél első Csányk Jenő ezüstérmén második Müller David bronzérmén. Vigasz kerékpárversenyénél indultak négyen első Török Zoltán (H. M. Vásárhelyi) ezüstérmén második Friedländer Herman a nagyváradai tornaegylet tagja, bronzérmén lett, A hölgyek díját. Csányk Jenő opál mellű Lassen Gyula ezüstserleg, Müller David bronzírókészletet kaptak. A aranyérmét Michnay Gyula nyerte ki versenyen kívül a tornaversenyben rendkívül ügyes mutatványokkal tünt ki. A verseny kedélyes társasvacsóra követte s igen sikerült táncvigalom fejezte be.

Dr. Pap Lajos Dr. Máthé es. és kir. udvari fogorvos tanítványa tudatja a közönséggel hogy Szarvason a „Bárány” szállodában még 4—5 napig működik. Mint értelmes es szakképzett fogorvost ajánljuk őt a közönség figyelmébe.

Rablás Békésen. A mult hó 31 én éjjel Tar Kovács Sándor nevű földmívelőnek házát törték fel eddig még ismeretlen tettesek egész kényelemmel dolgozhattak a jó madarak, mivel a házban senki sem lakik, a tulajdonos a nyári munka idő alatt közel fekvő tanya

jara költözvén az ágy nemüké! egy toll szállig elvittek, 400-500 frtra menő kárt okoztak.

— **Tűz Békésen.** Szeptember 3-ára viradóra éjjel fél egykor a karangok vész jelző kongása zavarta fel a nyugton alvó lakosságot a város III-ik kerületében Vig Lajos nevű gépész mesternek háza lett a lángok martalékává, háztulajdonos maga Vészton lakik a ház bérbe volt adva a tűz oka még eddig ismeretlen, szegény embernek egyéb vagyona nem volt s aig fél óra alatt ettől is meg fosztatott.

— **A Viskovics ügy.** A múlt hó 31-én tartott városi képviselői gyűlésen a Viskovics ügyben a következők határozattal. A 44902 frt 18 kr árvalári hiány fedezetéről az 1877 évi XX t. c. 2. § a és egy megyei határozat értelmében Szarvas községe gondoskodni tartozvan ez ügy érdemleges tárgyalása és elintézése 30 napra vagyis f. évi szeptember hó 30-ára kitűzött képviselő közgyűlés tárgysorozatában felvetni és erről meghirdetés útján a község értesítetli rendeltetett egyuttal ahiány fedezetének módoszatai előleges megilapítása tekintetéből Kontur József kir. járáshíró elnökléte alatt Haviár Dani, Mikolay Mihaly Áchim Ádám és Klein József képviselőktől bizatott meg hogy e tekintetbeni javaslatot a szeptember 30-án tartandó közgyűlés elé terjesszen.

— **Nőgyeleti közgyűlés.** A szarvasi nőgyelet a főgymnasium nagytermében ma délután 4 órakor rendkívüli közgyűlést tart melynek egyedüli tárgya lesz a lapunk volt felelős szerkesztőjének elhalálása által meürrült titkári állás betöltése és ezzel kapcsolatos intézkedések.

— **Nyilvános számadás.** A „Czigány” második előadása alkalmával a bevétel 174 frt a kiadás 43 frt 69 kr volt s így mint tiszta jövedelem 125 frt 31 kr az az százhuzsopot forint 31 kr maradt a főgymnasium nyugdíj alapjára.

— **Óvodai vizsgák Békésen.** Tegnap azaz aug 31. tartattak az óvodai vizsgák délelőtt a már több mint 25 éve állandóan Békésen működő Dapsy Geiza úr növendékei délután pedig a még csak 3 hó óta városunkban működő Bedő Mariska vezetése alatt álló óvodai növendékei. — Igen nagy volt az érdeklődés mind a két óvodánál úgy az intelligencia mint a köznép részéről sok szüle öröm könyökkel szemében hagyta el az óvodai helyiséget s általában volt az ohajás vajha mielőbb állítatnak városunk mind az öt kerületébe egy egy óvoda Nemcsak az értelmiség de az alsóbb néposztály is kezdi belátni hogy nincs hálásaban kamatozó tőke mint a nevelés szent ügyre fordítunk s az óvodáknak kellő számban felállítására hogy mennyire könnyít meg a tanító működését, úgy hiszem nem kell mellette argumentálni.

— **Színészet Békésen.** Aug hó közepén érkezett városunkba Bárdi Lajos 30 tagból álló jeles színtársulata a pontoság a darabok betanulása és szabados eladásért többen megérdemelnék a kímélést de nem tesszük hátha az után előadandó darabnál azok is kitűnnek kik eddig közép szerűeknek ismertettek fel. Nagyobb pártolást érdemelnének de ilyen kisebb városokban csak egy közönség van az pedig sokat különösebben ilyen csapásokkal bővelkedő évben nem igen áldozhat.

Második műkedvelői előadás f. hó 1-én tartott meg. — Mult számunkban elég bőven fejtettük ki nézetünket a „Czigány” előadásáról s most sem vagyunk abban a helyzetben hogy a már egyszer elmondottakon bár mit is változtatunk, A mi mondanivalónk lenne azt a szereplők érdekében hallgatjuk el. Kone Böske k. a. említés nélkül nem hagyhatjuk csak díszréttel szólhatunk szorgalmáról, s igyekeztéről tekintettel azon rövid időre rendelkezésére állt hogy szerepét megtanulhassa.

Megöült asszony. Nagy riadalmat okozott f. hó 3-án délelőtt a vasúti indóháznál egy szrenesen asszony Krausz Jakabné aki Turkeveről rokonai látogatására Szarvasra érkezvén s itt az elmeháborodottság jelei mutatkoztak rajta, a főszolgabíró rendelkezése a városi orvos meghallgatása után 2 rendőr kíséretében Turkeverre szállították — a hol mint mondják oly veszedelmes jelleget öltött betegége, hogy csak kényszer zsuppon alkalmazásával sikerült megfékezni a szerencsétlen beteg asszonyt.

Dohánycsempészek figyelmebe. A pénzügyministeriumnak több felől jelentették, hogy a dohánycsempészet már az idén is javában megindult s hogy a csempészetet a kisebb dohány-termelők és dohány-kertészek üzük leginkább. A pénzügyminiszter erre vonatkozólag rendeletet bocsátott ki, melyben szigoruan utasítja a hatóságot, hogy a dohánycsempészet megakadályozására erélyesen szólítsa fel ösz-

szes tisztviselőit és rendőreit s figyelmeztesse őket, hogy ha ez irányban mulasztást követnének el, a törvény teljes szigorát fogja alkalmazni velük szemben.

C S A R N O K.

A szabadságharcz kiáltványaiából.

A szabadságharczi emlékek kiállításának gazdag okmányaiból közöljük az alábbi proclamatákat, melyek a muszka invasio hírének hatása alatt keletkeztek.

Az első kiáltvány következőleg hangzik: Szabadságunkat veszély fenyegeti!

Egy szó hangzik most hazánk bércein-völgyein keresztül, egy hang rezg minden honfi, minden honleány ajkán egy hang tölti be a levegőt, a sziveket: „Jönnék a barbárok!”

S hangzik hatalmasan, szírvendítve, miként hangzott Attica térein, midőn először taposta a perzsa zsarnok tengernyi serege, miként hangzott Róma halmain, midőn a vad gallok féktelen árja minden gátat torni, minden ellenállást nevetni látszott, miként hangzott Helvécia bércein, midőn merész Károly fény és dicsőségben úzó lovagserege tiporni jött a világ legesendesebb népének artatlan szabadságát, miként hangzott Anglia partjain, midőn a spanyol „meggyőzhetlen armada” vitorlái a tengerszínét halotylepelként borították.

Nem felelem, nem kétségbeesés hangja az, nem kell annak lenni hem lehet az. A magyar nemzet; melynek védői egész Európa bámulására keleten és nyugaton, éjszakra és délen lobogtatták a szabadság és győzelem zászlói, bizhatik erejébe, ügye szentségében s fiai bátorságában, ki annyi ellent ledöntött nem félhet egy új ellenségtől; ki annyi viharral daczolt, nem lehet gyáva.

Mint tört meg a perzsa világ úr tengernyi zsoldoshada? min a dühös gallok féktelen árja? min a merész burgándi vas serege s büszkesége? min a meggyőzhetlen armada árboczerdeje? — Egy nép elszántságán.

Ily nagy elszántság hangja rengjen hazánk bércein, hangozzák minden ajkon rezgje at a szivek húrjait!

Midőn a nagy napnak csillaga hanyatlott a perzsa czár 300000 zsoldosa, egy maroknyi polgárhad előtt minden szélnek futott; a gallok saskaserege arany helyett vassal fogadtatvan szét volt tiporva, a svajci nép mellei utat törtek a szabadságnak, s a büszke fejedelem és büszke lovagjai vérbeu fetrengtek, a szabadság vitorlái lobogtak, szabadság szele fűtt! — s a meggyőzhetlen armada nem volt.

Győzni vagy halni — ez a szabad népek jellegje, a győzelem varázsszava.

Nézünk saját multunkra! Nem a Hunyadiak, Dobók és Rakóczyak messze túnt idejere, hanem azon korra, mely kormányzóink s vezéreink neveit a csillagok közé szőtte. Hova lettek a hiú Jelacic, a városromboló Windisgratz béronczhadai? hova Welden és Wohlgemuth olasz vértől párolgó babérjai? hova az osztrák császárok szazados hatalma? — szétporlottak a magyar nemzet elszántságának sziklaján. Az új ellenség nem gyakorlottabb, nem bátrabb annál, kit hadaink letiportak, a seregek, melyek ellenünk küdtenek, nem számosabbak, mint szabadságunk lelkes védői; vezérek hire elhalványul azon nevek fényénél, melyeket győzelmünk lapjai halhatatlanítanak, a lélelem melyet vadságuk köit, gyengébb azon gyűlöletnél, melyet Európa minden ajku, minden vallása nepei a szabadság gyilkosai iránt éreznek.

Kicsiny, de bátor volt a had, mely Athén népét segíté Murathon napján: bátrabb a haza spártai ifjusága, mely a szabadság mellett vérzik és győz! S a szolgaseregek körül és mögöttük fenyegetve lebeg a szagattott Lengyelhon szelleme, mely bosszút liheg és alland Varno, Krakko és Lemberg hóhéraín; Phiilippinél találkozni fognak.

Bosszúni tudta és tudni fogja.

Kicsiny volt az ifjak serege, mely szabadságunk ifju csemetéjét vérvél öntöze, ez most a viharok közben erős árbocá nőtt, melyen a győzelem és dicsőség lobogója leng; az pedig oly erős haddá, mely hajónkat minden vészek dacára a béke s boldogság védpartjához viendi. Azért ne ijesszenek a tornyosuló tellegek.

A mely nép szabadságáért halni kész, az élni fog.

Jöjjenek a barbárok! elvarjuk.

Budapest, junius 27-én, 1849.

A másik kiáltvány egy hónappal későbből keltezve már fegyverre szólítja a népet. Ez így hangzik: Jön a muszka — fegyverre, hadd vesszen el!

Jön a muszka, jön a világ legnagyobb zsarnokának féktelen népe, a magyar nép földére.

Rablás, pusztítás, vérlázító erővel első lépéseinek nyomai.

Jön az isten legáldottabb földjére, mely boldogságnak teremtetett, hogy hasonlóvá tegye saját országa sivatagjaihoz.

Isten kerte az ország előtte, megette pusztaság, melyből az élet eltűnt.

Jön aratni, hol a magyar nép vetett, szüretelni, hol a magyar nép szőlőtökét ültetett s ápolgatott.

Jön rabolni, gyilkolni, nőket fertőztetni a császár parancsára.

Jön fiainkat anyjuk öléből kiragadni, hogy a zsarnok zászlói alatt szőlők, testvéreik s hazájuk hóhérajaként szolgáljanak.

Jön szabadságunkat megsemmisíteni, annyi vérvél, annyi győzelemmel annyi dicsőséggel kivivott szabadságunkat, hogy újra rabjai legyünk egy kitszögő méregkeverő, vértől párolgó uralkodó háznak, mely kiirtásunkat a pokolnak esküdte.

Halístennek, meg nem tompítá a magyar huszár kardja, a magyar nemes szuronya, mely győzelemről győzelembe ragad Ausztria legrettenetesebb hadát sem a mivel tette, még nem hűt el a magyar nép lángoló lelkesedése, mely annyi nyilt és futkos ellenséget legyőzött, annyi hóhért és arulót letiport.

Hadd jöjjön a muszka is, hadd lelje ő is sirját a zsarnok vesző földön!

Az új ellenség nem félelmesebb a kit ifju hadaink porra zúztak; a mely hazánkat most környézi, tán annál, mely a mult évben a tudatlan, alvó népet meglepte.

Hadd jöjjön a muszka, hadaink, népünk várják.

De ismerjük harcunk s veszélyeink tudatát.

A királyi zsarnokság, mindannak fegyverei: ámitás, szenteskedés, hitszeges eltompultak, ujakat keres a valóságban, embertelenségben és vérontásban, Kiirtani akar minden műveltséget, lelkesedést, tudományt és erényt, hogy a csendben kivadított, haramia szolgané uralkodhassék, Szövetkeztetnek muszkákkal miként szövetkeztek a vad razzokkal, szerbekkel és oláhokkal a magyar nemzet kiirtására. Küzdterünk kell azon jogaink és szabadságunkért, hanem létünk és életünkért.

S nemcsak magunkért, hanem azon népekért is küzdünk. Itt van a lengyel, ki velünk vív az ellenség győzelméitől legyilkolt hona feltámadását várja, ott az olasz ki velünk együtt legnemesebb vérért ontja a szabadságért, ott a német, ki velünk küzd és bosszút áll Bécsnek császári böhadjain.

Nagyszerű a harc, mert az egyesült zsarnoksága ellen.

Magyar nép! mutasd meg a világnak, hogy méltó vagy ilyen harc élni állani, hogy méltó vagy a világ szabadságát kivívni.

Magyar nép! kelj fel egész törhetlen erőddel — s ellenséged vessni fog.

Magyar nép! mutasd meg az ellenségnek, hogy méltó vagy hadaidhoz melyek Szoinokon, Sarlon, Budán s Erdőcyak földjén győztek — s ő vessni fog.

Magyar nép! segítsd, előzd meg hadainkat az ellenség keresésében s üldözésében — s ő vessni fog.

Magyar nép! mutasd meg az ellenségnek, hogy neked nem kell páncél, nem kell kard, hogy mellet, karral véded a hazát — s ő vessni fog.

Magyar nép! mutasd meg az ellenségnek, hogy a magyar ember kezében, a kasza, a csépe, a dorong többet ér a gyáva bérszoldos puskájánál s ágyujánál — s ő vessni fog. Magyar nép! mutasd meg az ellenségnek, hogy miként véredet egy vagyionodat sem kíméled a hazáért, hogy hazádat, csürödét inkább a lánognak adod át, mintsem neki, lovadat marhádat inkább elhajtod, mintsem használatára engedjed — s ő vessni fog.

Magyar nép! mutasd meg az ellenségnek, hogy te vagy a honnak fia, hogy neked minden bokor, minden halom táncz mely megett halál vár reája, az erdő, a bérce erősség, melyből soha ki nem ver, mindeu nyom út, melyen titokban hirt viszesz a tiednek minden mozgásáról — hogy ő itt idegen, hogy nincs utja, sem hidja, sem töltése, melyet éjjel el nem ronthatsz; hogy nincs nyugta sem éjjel sem nappal — s ő vessni fog.

Magyar nép! mutasd meg az ellenségnek, hogy ellensége vagy, hogy irányában nincs törvény, nincs igazság, nincs irgalom, — hogy minden szem halálát lesi, hogy minden gondolatod vesztén jár, hogy szíved minden lüktetése atok a zsarnokokra s szolgákra — s ő vessni fog.

Magyar nép! mutasd meg a világnak, hogy méltó vagy a szabadságért elvérzett fiaidhoz — s győzni fogsz!

A pokol ellened, veled az isten — győzni fogsz!

Hadd jöjjön a muszka, jöjjön és vesszen!

Budapest, junius 26-án 1849.

Szerkesztésért SZIKES ANTAL felelős.

KOTZÓ PAL

Budapest VIII. ülli út 18 szám

ajánl:

Brantfordi önműködő kéveköti aratógépeket,

legújabb és legegyszerűbb szerkezet, acélvannya e'önyei : a legnagyobb szilárdság és egyszerűség, a legnagyobb arató és a legalacsonyabb vágó képesség, a legkönnyebb járás és a legegyszerűbb csomó kötés.

Compound gőzmozgonyokat, 40% tüzelőanyag megtakarítással.

Gőzmozgonyokat, fa szén és szalmafűtésre, 2 1/4 30 lóerejéig.

Sines gözcséplőket, legújabb szerkezet, 4-szer fordítható sinekkel rendkívül hosszú tehát tolást nem igénylő szalmarázokkal.

Szöges gözcséplőket. 3-4 loerejű kettős tisztító szerkezettel árphajázóval és választó hengerrel Továbbá mindenféle járványcséplőket, vetőgépeket és egyéb gazdasági gépeket

Olcsó árak. Kedvező fizetési feltételek. 6-8

A békés-szent-andrási
takarékpénztár

SZARVASI TELEPE

minden vasárnap, kedd, szerda és pénteki napokon délelőtt átvesz

TAKARÉKBETÉTEKET

könyvecskékre 5%-kamat mellett,

ÁLLANDÓBB JELLEGŰ BETÉTEKET

5 1/2 % -kamat mellett

és az intézet fizeti külön a kamatadót.

kivánatra előnyös gyors visszafizetés

Kölcsönt ad : váltóra, betáblázásra, kézizálogra. arany és ezüst neműekre, értékpapírokra stb.

Mindenféle kölcsönkérelem nyomban, az nap elintéztetik.

A benyújtások lehetőleg délelőtt 10 óráig kéretnek.

Az igazgatóság.

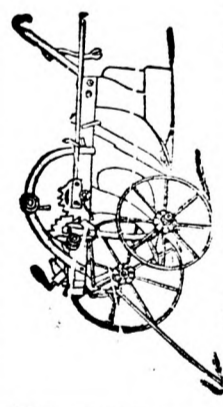
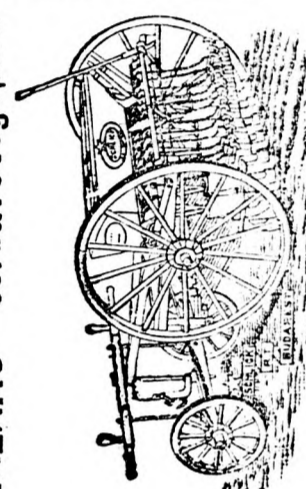
vasöntöde gép ár
részvény társaság
BUDAPESTEN

SCHLICK-féle

Városi iroda és raktár:
VI. Podmanický-utca 14.

gyár és irodák:
VI. külső Váci-út 1696/99

Ajánlja kitűnő és szilár sze pkezetű és számos első díjakkal kitüntetett gőz- és járványcsépl.-készületeit szabad. SCHLICK-féle 2 és 3 vasu ekéit és szabad. mélyítő-ekéit eredeti SCHLICK és VIDATS-féle egyvasu ekéit — talajmiveő eszközeit, boronáit és rögtörő hengereit, vammalái Schlick-féle szab. „HALAAS” sorhvetőgépeit.

Készleleiben vannak továbbá : gabonatisztító rosták (BAKER és VIDATS r(n)lszer), takarmánykészítő gépek, tengeri morzsológ és daráló, szabad. Jókay-féle „Hun-gária” duráló-gépek erőhajtásra, őrlőmalomok és olajmalomberendezések. Eredeti amerikai kéveköti és malomrakó arató-gépek és fűkaszálgó gépek, szá'ítható mezeti vasutak stb. Előnyös fizetési feltételek. Legjelentősebb árak. Árjegyzékek kívauatra ingyen s bérn.

SZIKES ANTAL könyvnyomdája

S Z A R V A S O N.

ELVÁLLAL MINDEN A KÖNYVNYOMDÁSZAT KÖRÉBE VÁGÓ MUNKÁKAT, ÚGYMINT DISZES SZÁMLÁK, JEGYZÉKEK ÉS TUDÓSÍTÓ LEVELEK,

ELJEGYZÉSI ÉS ESKETÉSI KÁRTYÁK IZLÉSES MEGHIVÓK ÉS TÁNCZRENDEK SZINES NYOMÁS VAGY ARANYOZASSAL ÉTLAPOK, VÁROSI ÉSKÖZSÉGI HIVATALOS NYOMTATVÁNYOK,

JEGYZÉKEK CZIM-, ASZTALI- és NÉVJEGYEK, GYÁSZLAPOK KIMUTATÁSOK IDŐSZAKI IRATOK stb.

Minden hazai hirlapra és regényre előfizetés elfogadtatik.